

Szabad akarat, szeretet és isteni gondviselés

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: 5Mózes 6:4-5; Jeremiás 32:17-20;
Lukács 13:34; János 16:33; Efezus 1:9-11; Zsidókhöz 1:3

„Azért mondtam ezeket nektek, hogy békességetek legyen énbennem. E világon nyomorúságotok lesz, de biztatok, én legyőztem a világot” (Jn 16:33, ÚRK).

A *gondviselés* szó írja le Isten cselekvését a világban. Nagyban meghatározza, hogyan viszonyulunk Istenhez, egymáshoz és mit gondolunk a gonoszság problémájáról, hogy miként értjük a gondviselés szerepét.

A keresztények többféleképpen is értelmezik a gondviselést. Egyesek szerint Isten a hatalmával szabja meg, hogyan történjen meg minden. Még azt is Ő választja ki, hogy ki üdvözülni és ki jut kárhozatra. E nézet szerint az emberek nem dönthetnek szabadon mást, mint amit Isten elrendelt, sőt még a vágyaikat is Ő határozza meg.

Ezzel szemben erős bibliai bizonyítékok mutatnak arra, hogy nem Isten szab meg mindent, ami történik. Szabad akaratot ad az embereknek egészen addig a pontig, hogy ők (és az angyalok) úgy dönthetnek: Isten akaratával éles ellentétben cselekszenek. A bűneset történetében, a bűn, a gonoszság történetében egyaránt drámai, tragikus módon mutatkozott meg, hogy mi minden következik a szabad akaratral való visszaélésből. Isten azért hozta létre a megváltás tervét, hogy gyógymódot biztosítson a tragédiára, amit a szabad akarat helytelen használata okozott.

MINDENHATÓ ISTENÜNK

„Isten mindenható» – tanította az ifjúsági lelkész a felsős csoportban. »Ez azt jelenti, hogy Ő irányítja mindazt, ami megtörténik.« Az egyik gyerek tanácstalanul kérdezte: »Tehát Isten akarata volt, hogy a kutyám elpusztuljon? Miért akarta megölni a kutyámat?«

Az ifjúsági lelkész megpróbált felelni a felvetésre: »Ez nem könnyű kérdés. Isten néha megenged nehéz időket az életünkben, hogy így segítsen felkészülni a jövőbeli még keményebb helyzetekre. Emlékszem, mennyire elszomorodtam, amikor elpusztult a kutyám, az akkor átéltek viszont később segítettek megbirkózni egy még nehezebb helyzettel, azzal, amikor a nagymamám meghalt. Ez így érthető?« A diák hosszas gondolkodás után válaszolt: »Tehát Isten azért ölte meg a kutyámat, hogy felkészítsen arra, amikor majd megöli a nagymamámat?« (Marc Cortezt idézi John C. Peckham: *Divine Attributes: Knowing the Covenantal God of Scripture*. Michigan, 2021, Baker Academic, 141. o.)?

Az emberek néha azt képzelik, hogy minden pontosan úgy történik, ahogy Isten akarja. Bármilyen következik be a világon, az éppen úgy van, ahogy Isten akarta, hiszen Ő mindenható. Hogyan történhetne olyasmi, amit Isten nem akar? Ezért bármilyen rossz is, az Isten akarata – legalábbis ezt tanítják ennek a teológiai nézetnek a képviselői.

Olvassuk el Zsolt 81:12-15, Ézs 30:15, 18, 66:4 és Lk 13:34 verseit! Ezek szerint mindig az történik, ami Isten akarata?

Sokan azt hiszik, hogy Isten mindig eléri, amit akar, azonban a Biblia egészen más történetet mutat be. A Szentírásban újra és újra látni azt, hogy nem teljesül a vágya. Vagyis a történetek gyakran Isten akaratával ellentétes módon alakulnak. Sokszor nyíltan ki is jelenti, hogy éppen az ellenkezője történik annak, amit akar. Egy bizonyos megoldást kívánt népének, ők viszont inkább mást választottak. „*De népem nem hallgatott szavamra... Ó, ha népem hallgatna rám, és Izráel az én utaimon járna! Rögtön megaláznám ellenségeit*” (Zsolt 81:12, 14-15, ÚRK).

Gondoljunk bele, mi minden következik abból a teológiai nézetből, hogy minden pontosan Isten kifejezett akarata szerint történik! Milyen komoly problémákat vet fel ez a teológia, főként a gonoszság összefüggésében?

ÚR MINDENEK FELETT

A Szentírás egészében megnyilatkozik Isten csodálatra méltó hatalma. Számatalan elbeszélés szól arról, hogy az Úr gyakorolja hatalmát, csodákat tesz, mégis sok olyan dolog is megtörténik, amit Ő nem akar.

Olvassuk el Jer 32:17-20, Mt 19:26, Lk 1:37 és Jel 11:17, valamint Zsid 1:3 versét! Mit tanítanak ezek a részek Isten erejéről?

Többek között ezek a szövegek is arról szólnak, hogy Istennek hatalmas ereje van, amellyel fenntartja a világot. *A jelenések könyvében* sokszor olvassuk, hogy „*Uram, mindenható Isten*” (Jel 11:17; vö. 2Kor 6:18; Jel 1:8; 16:14; 19:15; 21:22). A *pantokrátor* görög szó jelentése, hogy „mindenható”, „teljhatalmú”. Isten mindenható voltát nem csupán szavak fejezik ki, hanem ez a csodáiban is megmutatkozik, amikor hatalmával megszabadította népét, vagy más csodát tett a világban.

Következésképpen a legtöbb keresztény egyetért abban, hogy Isten mindenható, vagyis bármit megtehet, ami logikailag lehetséges, illetve a természetével összeegyeztethető. Bizonyos dolgok azért nem lehetségesek, mert ellentétesek a lényével, ez megmutatkozott Krisztusnak a Gecsemánében elmondott imájában is. Egyrészt kijelentette, hogy „*Istennél minden lehetséges*” (Mt 19:26), de a kereszthez közeledve így imádkozott: „*Atyám, ha lehetséges, müljék el tőlem ez a pohár, mindazáltal ne úgy legyen, amint én akarom, hanem amint te*” (Mt 26:39, ÚRK).

Az Atyának hatalmában állt megszabadítani Krisztust a kereszt szenvedéseitől, viszont azért nem tehette meg, mert a bűnösöket is meg akarta menteni. Vagy az egyiknek, vagy a másíknak kellett megtörténnie, mindkettő nem lehetett.

A Szentírás azt tanítja, hogy Isten mindenkit meg akar menteni (pl. Ez 33:11; 1Tim 2:4-6; Tit 2:11; 2Pt 3:9), mégsem fog mindenki üdvözülni. Milyen tanítás rejlik ebben a szabad akarát valóságáról, illetve Isten hatalmának korlátairól a szabad akarattal felruházott teremtmények esetében?

SZERETNI ISTENT

Isten mindenható, ez azonban nem jelenti, hogy azt is megteheti, ami logikailag lehetetlen. Így például nem *határozhatja meg*, hogy valaki *önként* szeresse Őt. Az önkéntes cselekvés azt jelenti, hogy valaki kényszer nélkül teszi, amit tesz, tehát a meghatározás természetéből adódóan lehetetlen *kötelezni* az önkéntes cselekvésre. Amint tehát láttuk, és ezt újból meg kell erősíteni, Isten senkit sem kényszeríthet arra, hogy szeresse Őt, mert kikényszerített szeretet nem létezik.

Mit tanítanak 5Móz 6:4-5 és Mt 22:37 versei a szabad akarat valóságáról?

Az Isten szeretetére szólító nagy parancsolat is bizonyítja, hogy Isten vágyik mindenkinek a szeretetére, mégsem szereti Őt mindenki. Miért nem *hat oda*, hogy mindenki szeresse? Megint csak azért, mert a szeretetnek önkéntesnek kell lennie, hogy szeretet legyen.

Olvassuk el Tit 1:2 és Zsid 6:17-18 verseit! Mit tanítanak ezek az igék Istenről?

„*Nem ember az Isten, hogy hazudjék*” (4Móz 23:19). Isten nem hazudik (lásd Tit 1:2), tartja a szavát, nem szegi meg az ígétét (Zsid 6:17-18). Ebből következik, hogy ha megígért vagy vállalt valamit, további cselekvése az ígérete által megszabott erkölcsi korlátok között mozog.

Vagyis mivel Isten a legtöbb esetben megadja teremtményeinek a szabad akaratot, hogy másként döntsenek, mint ahogy Ő szeretné, az emberek választása nem Istenen múlik. Elkötelezte magát a szabad akarat biztosítása mellett, így az embernek lehetősége van Isten ideális elvárásával is szembenézni a szabadságával. Tragikus módon sokan így gyakorolják a szabadságukat, amiből következik, hogy sok minden megtörténik, amit Isten nem szeretne, ami a szó szoros értelmében nem rajta múlik.

Mi volt az, amit megtettél, pedig tudtad, hogy Isten nem akarja? Mi a tanulsága ennek a szabad akarat valóságával és annak lehetséges féltelmetes következményeivel kapcsolatban?

ISTEN IDEÁLIS AKARATA ÉS HELYREÁLLÍTÓ AKARATA

Mit mond Ef 1:9-11 szakasza a predestinációról? Vajon Isten egyeseket előre üdvösségre rendel el, míg másokat kárhozatra szán?

A görög *prooridzó* szó itt és a Szentírásban másutt is alapvetően nem azt tanítja, hogy Isten határozza meg a történelmet. A görög kifejezés egyszerűen azt jelenti, hogy „előre eldönt”.

Természetesen lehetséges egyoldalúan előre meghatározni valamit, de mások szabad akaratát figyelembe véve is meg lehet előre határozni a dolgot. A Szentírás tanítása szerint Isten ez utóbbit teszi.

Egy görög kifejezés itt és másutt is (pl. Róm 8:29-30) úgy szerepel a fordításban, hogy „eleve elrendel”. Ez Istennek a jövővel kapcsolatos terveire vonatkozik – *miután figyelembe veszi, amit előre tud a teremtményei szabadon meghozott döntéseiről*. Tehát gondviselésében a mindenki számára kívánatos, jó végkimenetel felé irányítja a történelmet, miközben tiszteletben tartja teremtményei szabadságát, ami szükséges az őszinte szeretetkapcsolathoz.

Ef 1:11 verse kijelenti, hogy Isten „*mindent az ő akaratának tanácsából munkál*” (ÚRK). Vajon ez azt jelenti, hogy eldönti: minden *pontosan az Ő kívánsága szerint* legyen? A szövegkörnyezetéből kiragadva úgy tűnhet, hogy Ef 1:9-11 ezt a nézetet erősíti. Azonban ez a magyarázat ellentmondana sok eddig vizsgált szövegnek, amelyek szerint az emberek időnként elutasítják „*Isten akaratát*” (Lk 7:30, ÚRK; vö. Zsolt 81:12-15; Lk 13:34). Ha a Biblia nem mond ellent önmagának, hogyan érthetjük ezeket a szakaszokat egymással összeférő módon?

A szakasz tökéletesen érthető, ha felismerjük a különbséget aközött, amit Isten „ideális akaratának”, illetve „helyreállító akaratának” nevezhetünk. Isten „ideális akarata” az, amit szeretne, hogy megtörténjen. Ez akkor valósul meg, ha mindig mindenki pontosan azt teszi, amit Ő szeretne. „Helyreállító akarata” pedig az, amelyben már számításba vett minden egyéb tényezőt, a teremtményei saját – az Ő akaratától időnként eltérő – döntését is. Ef 1:11 Isten „helyreállító akaratára” látszik utalni.

Isten előre tudása csodálatos, ismeri az emberek minden döntését, a rossz döntéseket is, mégis eléri, hogy „minden javukra van” (Róm 8:28, ÚRK). Hogy találhatunk vigaszt ebben?

KRISZTUS LEGYŐZTE A VILÁGOT

Amennyiben minden Isten ideális akarata szerint történt volna, soha nem lett volna semmi rossz, csak a szeretet és harmónia tökéletes boldogsága. Végül majd helyreállítja a világegyetemet tökéletes, ideális akarata szerint. Mindeközben úgy viszi végbe akaratát, hogy tekintetbe veszi teremtményei szabadon meghozott döntéseit.

Képzeljünk el egy cukrászversenyt! Minden indulónak fel kell használni bizonyos hozzávalókat, de bármi mást is hozzátehetnek, hogy a tetszésük szerint elkészítsék a tortát. Akármilyen sütemény készül is, a végeredmény – legalábbis részben – néhány olyan összetevő határozza meg, amit nem a cukrász választott.

Hasonlóképpen (e szűk korlátok között), mivel Isten elkötelezte magát, hogy tiszteletben tartja teremtményeinek a szeretetéhez kellő szabadságát, a világtörténelem sok „hozzávalóját” nem Ő választotta, azok homlokegyenest ellentétesek azzal, amit szeretett volna.

Így nézve az isteni gondviselés nem csupán egydimenziójú, mintha Isten egyoldalúan irányítana mindent, ami történik. A gondviselésnek (legalább) kétdimenziójú nézete szükséges. A világban bizonyos dolgok Istentől erednek, mások pedig (ezek mind rosszak) a teremtmények szabadon meghozott döntéseinek a következményei. Sok minden történik, amit Isten nem akar.

Milyen reményt kínál Jn 16:33 verse a nehézségek között?

Emberek hite meginoghat, különösen a szenvedés vagy megpróbáltatás idején, ha az a téves nézet él bennük, hogy Isten megmenti (meg kell, hogy mentse) őket az élet szenvedéseitől és megpróbáltatásaitól. Jézus azonban egészen más történetet mond, figyelmezteti a követőit, hogy számítsanak megpróbáltatásokra, nehézségekre, ugyanakkor van remény, mert Ő legyőzte a világot (Jn 16:33, ÚRK).

Érnek szenvedések és megpróbáltatások, ami nem azt jelenti, hogy ez volna Isten ideális akarata ránk nézve. Mindig látnunk kell a teljes képet: a nagy küzdelmet! Abban azonban bízhatunk, hogy bár a gonoszság nem jó célt szolgál, Isten képes még a rossz dolgokból is jót kihozni! Isten – ha bízunk benne – még a szenvedéseinket is felhasználhatja arra, hogy közelebb vonjon magához, és másokkal való együttérzésre, törődésre késztesse.

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

Ellen G. White: *Jézus élete*. Budapest, 1989, Advent Kiadó, „Velünk az Isten” c. fejezet, 11-18. o.

„Meváltásunk terve nem Ádám bukása után – mint utólagos megoldás – jött létre. A megváltás terve *»ama titoknak kijelentése«* volt, *»mely örök időtől fogva el volt hallgatva«* (Róm 16:25). A megváltás terve azokat az elveket tárta fel, amelyek Isten trónjának alappillérei voltak öröktől fogva. Isten és Krisztus kezdettől tudtak Sátán hitehagyásáról, és arról, hogy az ember is bűnbe esik a lázadó megtévesztő befolyása következtében. Nem Isten akarta a bűnt, de látta előre, hogy lesz, és gondoskodott ennek a rettenetes veszedelemnek a legyőzéséről. Oly nagy volt a világ iránti szeretete, hogy elkötelezte magát egyszerűen Fia feláldozására, *»hogy valaki hiszen őbenne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen«* (Jn 3:16)” (i. m. 13-14. o.).

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

- 1) Nem mindig az történik, amit Isten akar. Hogy hat ez arra, amit a világ történéseiről gondolsz? Gyakorlatilag mi minden következik abból, ha felismerjük, hogy Istennek vannak teljesületlen vágyai?**
- 2) Visszatérve a csütörtöki rész süteményes hasonlatához, érthető, hogy noha „Isten és Krisztus kezdettől tudtak Sátán hitehagyásáról”, mégis vállalták a teremtést. A hozzávalók között ott kellett lennie a szeretetnek is, a szeretettel pedig együtt jár a szabadság. Isten képesnek teremtett bennünket a szeretetre, pedig tudta, hogy Jézust majd keresztre feszítik. Ezek szerint Isten uralmában mennyire volt szent, alapvetően fontos a szeretet, hiszen Krisztus inkább vállalta a szenvedést a kereszten, mint hogy megtagadja tőlünk a szeretethez kellő szabadságot?**
- 3) Sokat panaszkodunk a világ számtalan gonoszsága és a szenvedés miatt, de vajon mennyire gondolunk bele abba, hogy Istennek milyen fájdalmat, szomorúságot jelent a szenvedés és a gonoszság? Mit változtat a gonoszságról és a szenvedésről alkotott nézeteden, ha tudod, hogy mindez Istennek is fáj?**
- 4) Sok minden történik a világon, amit Isten nem akar. Hogyan segít elviselni a szenvedést, főleg amikor értelmetlennek tűnik, amiből semmi jó nem származik, ha ezt figyelembe vesszük?**

R. DÁNIEL IRÉN:

ÖSSZETÖRTEN

Uram!

Egészséget adtál,
mire nem vigyáztam.
Képességet kaptam,
amit nem használtam.
Irgalmadat adtad,
ezzel visszaéltem...
Lábadhoz zuhanok,
fájón, összetörten.

Gyógyulást kínálsz –
könyörgök érte!
Feladatot szánsz –
tettem kísérje!
Irgalmad újul –
mosd le a bűnöm!
Lábadnál pihenve
arcom derüljön!